

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Responsa De Ivre Canonico Præsertim Novissimo

Zype, Frans van den
Antverpiæ, M. DC. XLV.

De rerum permutatione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73071](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73071)

Mynsing. cent. 6. obs. 42.

3. *Specialis concessio excipitur: sed illa exhibenda est.*
 Excipit d. c. *studuisti*; nisi super hoc mandatum specialiter receperit. Id porro docere debet. l. 1. c. *de mand. princ. l. observare. §. hoc etiam D. de off. proconsul. glossa in c. nobilissimus dist. 97. Gambarus, tract. de off. legat. l. 1. §. qualiter legatus se gerere debeat cum provinciam est ingressus. n. 3. c. cum in iure X. de off. delegat. c. 2. X. de dilat. sic & in Authent. de collator. §. eos. missi à Principe pro fiscalibus exactionibus inchoare non possunt officium; nisi prius, inquit, provinciali iudicio insinuauerint impostas sibi de hoc insiones. alias posset eis resisti, inquit Iuscius in verb. delegato: & alijs non creditur, nisi constet de delegatione. concl. 154. n. 19. si non presentem literas sue facultatis Praesidi provinciae, ut hodie dari solent à Papa Legatis seu Nuncijs literæ creditæ: ijsque ita exhibitis, eis credi quoad ea, quæ iure legationis, seu nunciaturæ competunt, neque tendunt in præiudicium tertij, in ijs autem, quæ legatis sunt prohibita, nec veniunt iure legationis, sed requirunt mandatum speciale, non creditur: nisi doceant de mandato. idem Iusc. v. legato. concl. 160. post plures quos citat, quod eo magis dicendū est, quod & reg. 13. Cancell. reuocauerit etiam facultates Nuncijs concessas, officia ipsorum directè non concernentes.*

4. *Excessus commissio- nis inducit nullitatem.*

Cum igitur sine speciali mandato Inter-Nuncius non possit se immiscere causæ ab ipsa Sede Apostolica semel delegatæ; nec ei per hoc Breue aliquid sit datum, quod non iure muneris competat, nec aliud apud regium Concilium, vel Episcopos exhibitum, in Acta & Archiua relatum inueniatur; atque mandati fines diligenter sint obseruandi; eorumdemque excessus nullitatem inducat, c. venerabili sub fin. X. de off. deleg. c. cum dilecta. X. de rescript. c. cui de non sac. de prob. in 6. dicendum est utique, quæ secus acta, commissæ, delega-

tae sunt, nullius esse momenti, impune non pareri, si qui supra iurisdictionem suam velit inuicere, inquit lex vlt. D. de iurisdic. om. iud. eoque in casu præfenti magis, quod, etsi controuertatur an aliqua Nuncijs iure sui muneris sit exemptos iurisdictioni; tamen differt ab omni autoritate legatorum per: priuilegia exempti sunt illi, de quibus hic queritur. Ac multo magis à reo abscissum est, quando Inter-Nuncius ipse censuram inflixerat, ab eoque ad Sedem Apostolicam appellatū erat, & illa causam alteri delegatæ, isque cum de nullitate acta Inter-Nuncijs damnasset, ab hoc rursus provocaretur; ipse appellationem huiusmodi recepit; & alteri delegauit. non tantum ex supra dicta quod appellatio definiatur ab inferiori Iudice ad superiorem provocatio; & hi fuerint pares, c. studuisti. imò cum, ut videtur, tur generi per speciem derogetur, in ea speciali causa superior: scilicet quia. X. de off. delegat. sed etiam quod ad illum ipsum trahitur causa, à quo ante provocatum fuit, cuius officium finitum fuerat, mox atque semel pronunciarat bene, siue malè: ac sententiam suam executus fuerat. c. in literis. X. de off. deleg.

De rerum permutacione.

RESPONSVM I.

An vicaria perpetua permutatio fieri possit sine assensu parochi primitiui?

Regulariter beneficia inuicem sine fraude permutare est permittum. c. vn. de rer. permutat. in 6. in verb. sua beneficia permutare volentes liberè & sine fraude optineant, & nolimus vitare impedi. quia tamen resignari, & inuicem

conferri debent; *clm. vn. eod. in ijs*,
 quæ iuris patronatus sunt, seu ad
 nominationem, electionem, de-
 putationem alterius quàm Ordina-
 rii, spectant; eorum utique quo-
 rum collatione, nominatione, elec-
 ctione, deputatione opus est; con-
 sequenter consensu opus est. *Re-
 buff. tract. de benef. lib. 3. de perm. n.
 21. Azor. Inst. mor. p. 2. ib. 7. c. 29.
 q. 6. Garcia de benef. p. 11. c. 3. n. 21.
 & seqq. & ab his citati.* vbi quidam
 vt permutationes aliter admittas
 nullas esse, aut annullandas conten-
 dunt; alij firmas, vt nec annullari
 possint.

Alij exigunt in patrono iustam
 causam dissentendi; aut saltem, si
 dissenserit, & tamen permutatio
 ecclesiæ utilis sit, Ordinarius ius-
 tæ patroni ecclesiastici (nam lai-
 corum favorabilior vbique causa
 est) officium supplere, seu emen-
 dare possit, & permutationem ad-
 mittere, & permutantibus prouide-
 re. & *hodie*, inquit *Rebuff. vbi
 sup. vsus communis obtrinit*, quod post
 requisitionem patroni maximè etiam eo
 non consentiente, permutatio approbe-
 tur ab Episcopo, & valeat. *Et sic indi-
 cavit totus Senatus Parisiensis, vt retulit
 d. Quadrigarius & Zerola in Prax. v.
 ius patronatus. §. 6. vbi & plures citat,*
 & se ita obtinuisse ait. & refert
 Garcia declarationem Cardinalium
 pro hac sententia. *vbi sup. n.
 127.* quos sequuntur *Lessius de iust.
 lib. 2. c. 34. dub. 36. n. 198. posse, inquit,
 Episcopum, si iudicat permutationem
 expedientem ecclesiæ suæ approbatione
 supplere consensum, & valere permuta-
 tionem.*

Utique ad Ordinarium spectat
 potissimum ne quis ad beneficium
 admoueat, aut remoueat, seu
 renunciet. *c. admonet. X. de renunc.
 etiam per viam permutationis. c.
 quæsitum. §. si autem Episcopus. X. de
 rer. perm. etiam in vicarijs perpetu-
 tuis. c. ad hæc. X. de off. vic. patroni
 autem parum videtur interesse,
 cum hodie regulariter ita permis-
 sa censeatur permutatio. d. clem. vn.*

promptius quàm olim: cum vide-
 retur requiri aliqua necessitas, *d.
 c. quæsitum.* ideoque nunc vix vi-
 deatur in permutatione vera dari
 vacatio; secus quàm in simplici re-
 signatione, vel in fauorem (vbi ni-
 hil extra arbitrium patroni potest
 fieri. *Zerola d. §. 6.*) adeo vt quidam
 nõ nisi Ordinarij autoritate opu-
 esse crediderint in permutatione.
vide Azor. d. c. 29. q. 20.

Enimvero quæ de patronis ec-
 clesiasticis dicta sunt, eadem lo-
 cum videntur habere in parochis
 primitiuis: qui passim in iure &
 praxi patroni ecclesiastici nomi-
 nantur: præsertim vbi ratio non
 est difformis. *d. c. ad hæc.* nam & vi-
 caria perpetua, beneficia cense-
 tur, *DD. in c. r. X. de off. vic. latè Azor.
 Inst. mor. p. 2. lib. 2. c. 6.* adeoque per-
 mutari possunt. *d. c. vn. de perm. in
 6. d. clem. vn. eod.* & vicaria perpetua
 regulis sui principalis benefi-
 cij gubernantur quatenus in vtrif-
 que eadem est ratio. *clm. vn. de
 off. vic. Zabarell. ibid. in 2. not. b. & q.
 25.* quibus conformiter *Azor. d. c.
 29. q. 32.* quæ de patronis inuitis
 dicta sunt, eadem respondet in alijs
 quomodolibet in permutatione
 interesse habentibus. identitas
 enim rationis etiam pœnalitia iura
 in beneficijs ad non expressa ex-
 tendit. *c. si postquam. de elect. in 6.*

Eodemque capite q. 16. quamuis
 Pius V. *const. incip. quanta*, valde re-
 strinxisset resignationes simplices,
 permutationes tamen admississet
 quas canonicae sanctiones admit-
 terent; idem Azor. enumerat, quas
 non admitterent; neque tamen in-
 ter illis viciarum perpetuarum
 permutationes recenset. illis ergo
 iure permittis parochus primi-
 tiuus sine iusta causa dissentire nõ
 debet; alioquin Ordinarius supple-
 re illius officium & autoritatem
 permutationi tribuere poterit.

Sed exigunt quidam ad hæc vel
 necessitatem, vel vtilitatem mag-
 nam: citati à Garcia. *d. c. 3. n. 23. &
 seqq.* facit quidem d. c. quæsitum,
 neces.

2. Ex eorum
 consensu
 quorum est
 prouidec.

3. Si dissen-
 tant, & ex-
 pectat ec-
 clesiæ per-
 mutatio,
 prouidet
 Ordina-
 rius.

4. Ad episco-
 pam hæc
 potissimum
 spectant,
 etiam in
 vicarijs.

5. Quæ & be-
 neficia sunt
 & permu-
 tari permittit-
 sa.

6. Ad prouid-
 endum
 citra pa-
 troni assen-
 sum an
 opus sit ne-
 cessitate
 ecclesiæ?

necessitatis mentionem, sed & utilitatis; nec addit magna: ideoque rectè Lessio sufficit, si Episcopus iudicat permutationem ecclesie expedientem; *vbi sup.* saltem vbi nihil fraudis aduersus patronum apparet. *c. 2. de renunc. in 6.*

Et verò fatendum est cum stri-
dior olim esset ecclesie discipli-
na, scrupulosius in beneficijs ver-
sari solitum fuisse. vt apparet ex
Concilio Turonensi, & d. c. quasi-
tum illud citante, cum illud sim-
pliciter dignitatum permutationes
inhiberet; d. c. quasi tum ex
necessitate & utilitate tempera-
ret: d. c. vn. in 6. & clem. vn. de per-
mut. successiuè liberio rem permu-
tandi facultatem faceret: & vsus
hodiernus magis firmaret. de quo
Rebuff. vt maior hodie quasi pro-
prietas competere videtur in be-
nificijs: vt & liberior de fructibus
disponendi facultas tam inter vi-
uos, quam per vltimam voluntate
tem vsurpatur.

Ideòque ex his omnibus existi-
mo vicaria perpetua permutationem,
quam Episcopus iudicat ecclesie
expedire, fieri posse requisito,
quamuis inuito, parochio primitiuo:
supplente Episcopo illius defectum,
& auctoritatem permutationi præstante.

7.
Vbi ergo
expedit po-
test episcopus
inuito parochio
primitiuo
vicariae per-
petuae per-
mutatione
admittere.

De testamentis.

RESPONSVM I.

De translatione monasterij & bonorum.

Cum legatum ciuitati reli-
ctum esset, vt ex redditibus
quotannis in ea ciuitate, memo-
riae conseruandae defuncti gratia,
spectaculum celebraretur, quod
ibi celebrari non licebat; Mode-
stinus respondit, adhibitis here-
dibus, & primoribus ciuitatis, dif-

picendum esse in quam rem con-
uerti deberet fideicommissum, vt
memoria testatoris alio, & licito
genere celebraretur. *l. legatum 16. D. de usufruct. legat. ad eum modum*
dicendum hic est cum fundatio
monastica, & officia diuina per
edicta Ordinum suo in loco ritu
Catholico effectum habere non
possint; dispiciendum esse, quo
alio modo fundatorum voluntas,
vt executionem habeat, iuuanda
fit.

Ad eandem rationem cum mo-
nasterium eo loco quo testator
insserat, extrui non possit; rel-
pondit Pontifex in 3. c. X. de testam.
vt loci episcopus cum hærede age-
ret, & alio loco ædificari curaret,
ac omnia relicta loco ipsi sine di-
minutione qualibet assignari. In
regularibus autem exemptis ipsi
Generales Iurisdictionem quali-
episcopalem habent, adeoque in
negotijs religionis vices episcopo-
rum supplent. *L. Miranda in Mun-
al. prel. 1. 2. q. 7. & seqq.* comu-
tationem ergo hanc vicariae vo-
luntatis auctoritate quasi Episco-
pali ipsi facere possunt. Causa au-
tem faciendi in sta ac rationalis
censetur à Panormitano, alijque
canonistis, in d. c. 3. *Gambardi. de
off. & potest. leg. de later. l. 6. n. 223.*
Aloysio Riccio in Collect. decis. p. 3.
collect. 578. in fin. à Barbof. de v. p.
epif. p. 3. alleg. 83. n. 10. si monaste-
rium in loco certo à testatore con-
strui est iustum, vbi construi non
potest, vt alibi construat.

Quod et si de primæna constru-
tione decum sit, eadem tamen
ratio post ruinam ac destruc-
tionem eandem Iuris dispositionem
facit, & propterea Concilium
Tridentinum *s. 21. c. 7.* benefi-
cia in ecclesijs veritate ac alias
collapsis, quæ instaurari neque-
ant, fundata arbitrio episcoporum
ad alias transferri iubet: etiam pa-
rochiales ad matrices seu vicimo-
res. quin & de regularibus, vbi ea-
dem causa subit, id accipiendum
esse.